

בבור, עד שהשמש עמדה במרכז השמיים. לא היה לי שיעון. את שיעוני מסרתי כמה ימים קודם לכן לחיקון, אצל מתקן שיעונים ליד קפה כסית בתל-אביב. אני חושב שבמשך זמן זה נרדמתי למשך שעה בערך. לא היתה זו שינה. כל כמה דקות הייתי פוקח את עיני והן היו נעצמות מאליהן שוב. פעמיים שוחחתי עם שומרי. ביקשתי מהם פעמיים לעשות את צרכי. הם אמרו לי לעשות אותם בבור, מבלי להתרומם. כשלא יכולתי להתאפק יותר עשיתי את צרכי בבור. רגלי נרדמו, וכל עצמותי כאבו. אחרי כמה שעות של שכבה מקופלת ביקשתי משומרי, שכל פעם היה ניגש לראותני, אם אפשר לחלץ קצת את עצמותי. ושוב להפתעתי הוא ענה לי: "בסדר!" הוא הניח שוב את השק על

האור בחדר. אחרי זמן מה ניגש אלי אדם, תפס בזרועי בחזקה, הקימני מהכסא והוביל אותי החוצה. צעדתי שוב על בלסטת הבטון הגדולה, והתכונתי באופן נפשי לחזרה על המסע הנורא שערכו לי בתחילת הערב. אלא שהפעם חיקתה לי מכונית ליד הבית. הכניסו אותי למכונית. שני אנשים ישבו משני צדי המכונית החלה לנוסע. אני חושב שהתחלתי לנמנם במכונית, ויתכן גם שנרדמתי בה לזמן בלתי ידוע לי. התעוררתי עוד במכונית, שנעצרה כעבור דקות מספר. הורידו אותי. תפסו את זרועותי בכוח משני צדי, והתחילו להובילני בדרך עפר. אחרי כמה מאות מטרים הרגשתי שרגלי שוקעות בחול. הלכתי על שטח חולי, עליתי גבעות וירדתי מהן. הלכתי כך בערך עשר

זו הוא נראה עומד בשעת השיחזור, ליד החורבה הערבית, לפני מלון רמת-אביב. חוספיו הביאו אותו למקום זה, אחרי שהחזיקוהו במשך 24 שעות. המכונית נעצרה בכביש. החוספים האלמונים הסירו מראשו של תבור את השק, הורידוהו מהמכונית והסתלקו.

הבתיים ברקע, מצד ימין, הם בתי השיכון העממי בשייך מוניס. כאשר שוחרר, 24 שעות אחרי חטיפתי, מצא אלי תבור את עצמו במקום זה, ראה את אודות השיכון בלילה. בצילום

כה שוחררתי!

דקות, עד שטיפסנו על גבעה לא גבוהה, ושם אמר לי אחד האנשים: "זהו זה המקום שלך!" הורידו אותי לתוך מה שנראה לי תחילה כבור עמוק, וצר מאוד. אמרו לי לשבת ושלא אעז להתרומם או לצעוק. הערה זו היתה מיותרת. לא היה לי כל חשק לצעוק או לנסות לברוח. תיארתי לעצמי שאנשים שהיו מסוגלים לבצע כי מעשה חטיפה, מסוגלים גם לדברים עוד יותר חמורים. הבור היה לח. ישבתי בו כשרגלי מקופלות קמעה. רוח קרירה נשבה והרגשתי קור המתחיל לכרסם בי בזרועות ידי וברגלי.

★ ★ ★

רעדתי מקור. כירבלתי את עצמי כמה שיותר, וניסיתי לנמנם. דומני שהצלחתי לעצום עין כמה דקות. בינתיים התחלתי להרגיש, דרך השק שטעף את ראשי, כמה קרני שמש הבנתי שהאיר היום.

שמעתי את רעש תנועותיהם של שני אנשים. הם היו מעלי. לפתע, משך מישהו את הכיסוי שעל ראשי. פקחתי את עיני ולהפתעתי ראיתי מעלי ראש אדם כורע. "בוקר טוב", הוא אמר לי בחיך, "היום מתחיל צריכים לגשת לעבודה." היתה זו הפעם הראשונה שראיתי מישהו מחוספי פנים-אל-פנים. השתדלתי לזכור ממנו כמה שיותר פרטים. הוא היה בחור גבוה, בעל שערות שחורות, פנים שחומים, אם כי לא נראה לי ממוצא ספרדי או תימני. הוא לבש מכנסים חומים, סודר בצבע בוי, מתוכו הודקרו צווארון של חולצה משובצת.

לא הבנתי בדיוק לאיזו עבודה הוא רוצה להוציא אותי, אך הוא הסביר לי מיד. בפעם הראשונה גם ראיתי את המקום בו אני נמצא. הייתי בתוך חפירה, מעין שוחת-כריעה בצורת חצי, הנהוגה בצבא. לא ראיתי מה נמצא מעבר לשלוש צלעות ה"ח". אולם מצדה הפתוח של העמדה הבחנתי במורד גבעה, שמאחוריו השתרע מישור של גבעות הול נמוכות, שהלך והתרחם. היתה בחולות שיתיה, כשל השיחיה הנמצאת בדיונות שעל חוף הים. שמעתי גם רחש ים, ותארתי לעצמי שאני נמצא באיזה מקום בקרבת הים. לא יכולתי לאתר את המקום בדיוק.

אל תנסה לברוח!

מכביב לשמש צלעות החפירה היו מונחים כמה שקי חול מלאים. הם היו רטובים ובלויים. האיש במכנסים החומות הוריד לי כחמישה שקים, ואמר לי שמבלי להתרומם אבנה לי קיר רביעי לחפירה, שיסתירני מצידה הפתוח. עשיתי כדבריו. הקיר שבניתי לא היה גבוה. האיש במכנסים החומים הביא לי גם כמה גורי עצים, כדי שאסתיע כמה בעת בנין קיר המגן.

אחרי שסיימתי את עבודתי, אמר לי האיש: "אתה תשאר בפנים ואנחנו יושבים פה למעלה. אל תעז לנסות לברוח או לצעוק. כל נסיון כזה יגמר לא טוב."

ישבתי בחפירה. אברי היו מקושלים, ולא יכולתי להסתובב שמאלה או ימינה. ניסיתי להאזין לרעש הסביבה, ושמעתי קולות של מכוניות במרחק די גדול, כאילו הייתי בקרבת כביש ראשי. ניסיתי לסכם את מצבי.

אתה בידי השב. אתה בידי השב. ניקרה במוחי המחשבה כל הזמן. אולם היו צדדים חלשים רבים להשערה חזקה זו. כל הזמן שאלתי את עצמי מדוע דחקא אותי? לא היה לי קשר מעולם עם השב. או ענינים פוליטיים; מדוע הספו דחקא אותי? מדוע עשו זאת בצורה כה אידיית ואוילית? מדוע לא עינו אותי ולא לחצו עלי שאדבר? מדוע אפילו לא שרו אותי? מדוע נתנו לי לראות פני אחד מהם שאוכל בנקל לזהותו בלי היסוס? היו אלה שאלות שלא יכולתי לתת להן כל תשובה או הסבר. עד היום אינני יכול למצוא הסבר לנקודות רבות.

המחשבות וההשערות הסתערו עלי. רציתי גורא לעשן. צעקתי לעבר שומרי שאני רוצה סיגריות. כל אותה עת ישיבה בבור, כבר לא היה השק על פני. האיש במכנסים החומים ניגש אלי שוב, כרע אלי מעל פני הבור, והניח לי בגיד כסף עשר סיגריות. עישנתי ורציתי לברוח מהמחשבות. חשבתי שאם אמשיך לחשוב אצא מדעתי. כך ישבתי

ראשי, פקד עלי לקום, וכיחן את צעדי. התחלתי ללכת.

אתה חופשי, אבל...

לכתי בשטח חולי. נעלי התמלאו חול. מפעם לפעם פקד עלי שומרי לשבת. באחה הפעמים, כשישבנו שנינו במורד גבעת חול, פקד עלי שומרי קצרות: "שכבו" ובידו החזקה כסף את ראשי, השכיבני דומני ששכב גם הוא. כשהירפה בידו מראשי, התרוממתי למצב ישיבה.

שאלתי אותו: "מה קרה?" הוא השיב: "איזה ילד..."

לא הבנתי אם איזה ילד עבר בסביבה, או שהוא התכוון אלי. בהמשך הטילו הוא הכניס אותי למה שנראה לי כערון של חדי קטן, שם ישבתי זמן רב למדי. הספקתי לעשן שם שלוש סיגריות.

אחר כך החזיר אותי שומרי לבור שלי. נכנסתי לבור וכשהייתי במצב של כריעה, הסיר מעלי את השק. בחלק קטן של שניה קלטה עיני משהו במרחק. אני חושב שראיתי קצה של מבנה עגול מעין כיפה של בריכה, שעליה מוצבת אנטנה.

המשכתי לשכב מקופל. התכונתי כל העת בשמיים. הם היו מעוגנים, עם התברריות קלות לפרקים. במשך אחרי-הצהריים, ודומני שגם לפני-הצהריים, הבחנתי כמה פעמים בפייפר שטס מעלי בגובה לא רב. כל הזמן פחדתי שירד גשם. אבל גשם לא ירד. נכנסתי לתוך מצב של דכאון. כל הזמן ראיתי מול עיני רק את אשתי ואת הורי, כשהם מתרוצצים מודאגים לדעת מה קרה לי. וכך, לא-לאט, התחיל היום להחשיך. לי נדמה היה שהיום היה נמשך לפחות שבוע.

היה זה עם דמדומים: השמש הסתתרה מאחורי העננים. ואז שם שומרי שוב את השק על פני, פקד עלי לקום, והתחיל להוביל אותי. הלכנו כעשר דקות בשטח של חולות, עד שהגענו למקום שם חנתה מכונית. פקדו עלי להכנס פנימה.

★ ★ ★

יתה לי הרגשה נוראה. הייתי משום מה בטוח, שהנה זה הסוף. היתה לי הרגשה פנימית שעומדים לחטל אותי. תפסתי במשהו שנראה לי כולת המכונית. כרבלתי להכנס ושאלתי: "לאן אתם לוקחים אותי?" בתשובה קיבלתי רק מכת אגרוף חזקה בלחי הימנית. זה שיכנע אותי. נכנסתי למכונית.

המכונית הותנעה והחלה בנסיעה. משני צדי על המושב האחורי, ישבו שני אנשים. נסענו לדעתי כחצי שעה, ואז נעצרה המכונית. מלחי הורידו אותי ופקדו עלי לצעוד קדימה. אני חושב שנכנסתי לאותו הבנין בו הייתי בליל יום הראשון. שוב הושיבו אותי על כסא, ושוב שמעתי את הקול שכה נחרת בזכרוני — קולו של החוקר מליל אמש.

נו, מה יש לך להשיב על ההצעה של אתמוול? בדיוק מה שאמרתי לך אתמול. אני לא רוצה לחתום, אמרתי. אני רואה שאחיה עקשן גדול. טוב. אם היינו יכולים להחזיק אותך כמה שאנחנו רוצים, היינו יכולים לעשות זאת. אבל פשוט אסור לנו להחזיק אותך יותר מ-24 שעות לחקירה. לכן אתה תחזור עכשיו הביתה."

זה היה אחד השוקים הגדולים שקיבלתי במשך זמן חטיפתי. לא חיקיתי לאפשרות כזו, ומובן ששמחתי עליה. אבל החוקר העיב מהר על שמחתי.

★ ★ ★

אתה תשוב הביתה ותחשוב היטב על כל מה שאמרו לך כאן. אם אתה חושב מנקמה, אתה יכול לסמוך עלינו, אפשר יהי גם לסדר שתעזוב את הארץ בשקט. עוד נחזור ונחקשך עמך כדי לקבל תשובה. אני רק רוצה להזכיר לך שמרגע שנעזוב אותך, אתה שוכח על כל מה שקרה לך היום. שום מלה, לא לאשתך, לא למשפחתך, לא לאנשי העולם הזה ולא למשטרה. ראית שלא משחקים אתך. ברגע שתספר משהו, אנחנו נדע את הכל ואתה גמור."